

PRIMA LITTERA¹ PRIMAE², ET QUINTA DECIMA³ SEXTAE⁴, SACRATUS IN GRADIBUS
NUMERUS⁵ PERFECTO IN OPERIBUS DEI⁶ SALUTEM.

799
Sept.

Quare frater ille vacuis venit manibus? In lingua portavit auribus 'ave', in manibus oculis^a nil attulit. Tu vero, qui sedes in bivio⁷, quare nihil certum demandasti illi, qui habitat in Maresa⁸? Corvi volitantes per cacumina tectorum clamant⁹, et columba in pavimentis nutrita ecclesiae tacet.

Cui crederem, si quid dixisset de aquila¹⁰? qui, nuper Romanae arcis deserens cacumina, ut biberet Saxonici ruris fontes et videret leonem¹¹, cunctis dominantem animantibus et feris; vel quid merula nostra, volitans inter illos, gallo demandasset monastico¹², qui excitare solet fratres ad vigilias matutinas; ut per eum solitarius passer¹³ sciret in tecto, quae esset convenientia inter leonem¹⁴ et aquilam¹⁵; et si iuventus aquilae secundum prophetiam psalmigraphi renovata esset¹⁶ in pristinam^{Ps. 102, 5.} hilaritatem; et si nova surgerent tecta in palustribus perfidiae lustris¹⁷; et si leo¹⁸ hibices^b sequens Alpinos meditare transire colles¹⁹.

Passer¹³ aures habet apertas. Sed, ut video, proverbialis in fabula lupus²⁰ gallo²¹ tulit vocem²²; ne forte cantante illo apostolica negatio²³ renovaretur in urbe antiquae potestatis²⁴, et sit error novissimus peior priori.

Matth. 27, 64.

Quid peccavit caritas, quae 'vale' non vidit scriptum? dum perdices²⁵ per campos currentes ad habitationem²⁶ galli audio venisse. Perfecta caritas foras mittit timorem.^{1. Ioh. 4, 18.}
Quae fulgentibus oculorum pupillis omnia perspicit et claro pietatis intuitu certam salubris consilii semper inveniet regulam. Ut videtur, gallus²⁷ versus est in cuculum,

181. a) coculis H. b) hibices H.

- 1) *Alcvinus*. 2) *Id tantum in dubium venire potest, utrum ad A(rnonem) s. A(quilam) archiepiscopum Salisburgensem haec epistola missa sit, an ad A(dalhardum) s. A(ntonium) abbatem Corbeiensem, an ad A(ngilbertum) abbatem S. Richarii Centulensem. Sed cum is, ad quem scripta epistola est, post paulo gallus monasticus appelletur, de Arnone non agitur. Itaque, quoniam gravissimae huius epistolae materia in Adalhardum potius, quam in Angilbertum quadrat, patere puto priorem compellari; cum praesertim ad Angilbertum minime referri debeat, quae infra habetur, admonitio haec: Melius est, dispensatorem esse panis perpetui, quam rusticae negotiationis divisorem. J. Ita iam Nicolai (Annalen des histor. Vereins für den Niederrhein a. 1859 p. 91 n. 1) haec nomina interpretatus est.* 3) *p(ater) J. N.* 4) *f(ilio) J. N.* 5) *Psalmi quindecim Canticum graduum inscribuntur (Ps. 119—133). Itaque sacratus in gradibus numerus est quindecim, quo iterum significatur: p(ater); v. supra n. 3. J.* 6) *Numerus perfectus in operibus Dei est senarius, iterum f(ilio) significans; v. supra n. 4. J.; diaconus sacerdoti coniecit Nicolai l. l.* 7) *Corbeiae; cf. Gen. 38, 14.* 8) *Michaeas 1, 15: Adhuc haeredem adducam tibi, quae habitas in Maresa. J.* 9) *Theodulfi carm. (Poet. Carol. I, 490) v. 1. 2: Quid cycni faciunt, resonant dum talia corvi, | Et tectis strepitant carmina multa meis?* 10) *Leone III papa (Arnone Nic.)* 11) *Carolus regem, Paderbornae.* 12) *Adalhardo, v. supra n. 2.* 13) *Alcvinus. (Ps. 101, 8: Factus sum sicut passer solitarius in tecto); cf. Alcvin. Expos. in psalm. poenitent. (Opp. I, 355): Passer avis est acutissima, quae in tectis habitare solet, humana gaudens vicinitate.* 14) *Carolus J. (Leonem papam Nic.)* 15) *Leonem III papam J. (Arnonem Nic.)* 16) *Spectant haec ad restitutam sanitatem Leonis III papae.* 17) *ecclesiam Paderbornensem inter Saxones infidos recens conditam dicit, cf. Simson, Jahrb. des fränk. Reiches unter Karl dem Gr. II, 183.* 18) *Carolus.* 19) *Ita Alcvinus mense Septembri 799. (v. p. 300 n. 3) iam vehementer dubitabat, num Carolus eodem anno 799. in Italiam iturus esset; cf. infra n. 24 et epp. 177. 178 supra p. 293 n. 2 et p. 295 n. 8. J.* 20) *diabolus.* 21) *Adalhardo.* 22) *Cf. Verg. Eccl. IX, 53. 54; Isidori Etymol. I, 36, 28; XII, 2, 24: de quo (sc. lupo) rustici aiunt vocem hominem perdere, si eum lupo prior viderit. Unde et subito tacenti dicitur: Lupo in fabula; Dungali epist. (Jaffé Biblioth. IV, 397): ne vulgari proverbio lupo in fabula pavido stupidoque silentio reprimi videar.* 23) *infinitio criminum quae Leoni III papae obiecta erant. J.* 24) *Romae. Alcvinus sententia haec est: vereri se, ne prohibeat diabolus, quominus Leo III papa litem, Paderbornae actam (v. ep. 179 supra p. 297 n. 2), in ipsa urbe Roma obtineat apud Carolus regem. J.* 25) *nuntios.* 26) *Corbeiam.* 27) *Adalhardus.*